

Innst. 196 S

(2016–2017)

Innstilling til Stortinget fra familie- og kulturkomiteen

Dokument 8:13 S (2016–2017)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hege Haukeland Liadal, Svein Harberg, Geir Jørgen Bekkevold, Ib Thomsen og Rasmus Hansson om en helhetlig vurdering av museumsreformen så langt

Til Stortinget

Sammendrag

Museums-Norge har vært og er i stadig endring. Den kommende kommunereformen vil også kunne bidra til ytterligere konsolideringer av museene.

Iverksetting og tilpasninger av museumsreformen pågår fortsatt med stor styrke over hele landet. Målsettingen er å utvikle gode fagmiljøer som kan videreutvikle museene som ressurs for kunnskap og opplevelse i et bredt samfunnsperspektiv i tråd med føringene i St.meld. nr. 22 (1999–2000) Kjelder til kunnskap og opplevelse (ABM-meldingen) og St.meld. nr. 49 (2008–2009) Framtidas museum – Forvaltning, forskning, formidling, fornying.

Flere konsoliderte museer tar fortsatt inn nye enheter, mens noen museer velger å stå utenfor sammenslåingen. Konsolideringene har medført store endringer både for ansatte, eiere, venneforeninger og organisasjoner.

Flere fylker har evaluert eller er i ferd med å sette i gang evalueringer av virkningene av museumsreformen. Dette understreker behovet for å tenke helhetlig i videre utvikling av museumspolitik, og at tidspunktet er rett for å peke ut hva som behøves for framtidas museum.

Forslagsstillerne ønsker å identifisere og skape bevissthet om hvilke faktorer som gir positiv utvik-

ling og som betyr mye for et godt resultat både for de konsoliderte og de øvrige museene.

Forslagsstillerne fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en helhetlig vurdering av museumsreformen så langt og synliggjøre framtid utfordringer i et helhetlig museumstilbud.»

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Arild Grande, Hege Haukeland Liadal, Sonja Mandt og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, lederen Svein Harberg, Kårstein Eidem Løvaas og Mette Tønder, fra Fremskrittspartiet, Anders Anundsen og Ib Thomsen, og fra Kristelig Folkeparti, Geir Jørgen Bekkevold, viser til representantforslaget og er svært tilfreds med at saken allerede i forslaget har tverrpolitisk støtte. Konsolideringen av Museums-Norge har vært fulgt opp av skiftende regjeringer og med støtte i Stortinget. Dette har skapt den nødvendige forutsigbarhet for sektoren og bidratt til at det nå er gjennomført eller satt i gang konsolideringsprosesser i det meste av landet.

Komiteen konstaterer likevel at det er stor forskjell på hvor langt de forskjellige enheter er kommet i prosessene. Noen prosesser er i startfasen og kan selvsagt ikke legges til grunn for en gjennomgang på dette tidspunkt, men mye tyder på at nettopp disse kan få gode råd fra prosesser som er ferdig gjennomført, og der organisasjonene har fått tid til å «gå seg til». Også for den sistnevnte gruppen er det etter det komiteen erfarer imidlertid stor forskjell på resul-

tatene av den interne oppbyggingen av en ny organisasjon. Komiteen viser til tydelige tilbakemeldinger om at eierkonstellasjonene mange steder er utfordrende, og at arbeidet med klargjøring av roller og ansvar mellom de forskjellige eiere og støttegrupper i mange tilfeller ikke har vært håndtert grundig nok fra starten av. Komiteen registrerer et ønske fra sektoren, klart formidlet på museumsrådet i 2016, om hjelp til å løse opp i denne typen utfordringer, og ber regjeringen spesielt vurdere hvordan slik bistand kan gis basert på en samlet vurdering av de resultater som nå vil bli samlet inn, dog uten å gripe inn i den enkelte konsoliderte enhets selvstendighet.

Komiteen viser til at det etter at konsolideringsprosesser er gjennomført, i en del tilfeller viser seg å stå igjen relativt store enkeltstående museer som dermed ikke får del i den kompetansebygging og utvikling som skjer i regionen. Komiteen ber regjeringen også rette spesiell oppmerksomhet mot dette i den forestående gjennomgangen. Komiteen peker også på at noen av disse enkeltstående museene enten i sin helhet eller i deler av sin virksomhet formidler en åpenbar del av den viktige nasjonale historiefortellingen. Komiteen ber derfor regjeringen vurdere hvordan denne typen museer kan involveres i kompetansebygging, utvikling og fornying. Komiteen påpeker at bakgrunnen for at enkeltmuseer blir stående alene kan være svært forskjellig fra museum til museum. Historiske forutsetninger, unike eller særs krevende samlinger eller andre samarbeidskonstellasjoner kan være slike årsaker.

Komiteen viser til at museumsdrift, som samfunnet for øvrig, gis nye muligheter og utfordringer gjennom digitalisering. Nye muligheter åpner seg og kreves spesielt innen formidling og tilgjengeliggjøring, men det er en stor utfordring å ha utstyr, oppdaterte programmer og ikke minst kompetanse til å følge opp dette. Komiteen viser til at digitaliseringen av samlinger og arkiv ikke er kommet langt nok, senest påpekt i rapport fra Riksrevisjonen, og ber om at løsninger for å fremskynde dette blir tatt med i de

vurderinger som nå skal gjøres for fremtidig satsing på museene.

Komiteen viser til departementets svar til komiteen og statsrådets tilslutning til en helhetlig oppsummering og behovet for å ta en status i konsolideringsarbeidet så langt (vedlegg). Komiteen slutter seg også til statsrådets presiseringer og forutsetninger for et slikt vurderingsarbeid.

Komiteen vil understreke at målet for forslaget er et resultat der fremtidsutfordringene i et helhetlig museumstilbud synliggjøres og følges opp.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en helhetlig vurdering av museumsreformen så langt og synliggjøre framtidsutfordringer i et helhetlig museumstilbud.»

Komiteens tilråding

Komiteen viser til forslaget og til sine merknader og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

I

Stortinget ber regjeringen gjennomføre en helhetlig vurdering av museumsreformen så langt og synliggjøre framtidsutfordringer i et helhetlig museumstilbud.

II

Dokument 8:13 S (2016–2017) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Hege Haukeland Liadal, Svein Harberg, Geir Jørgen Bekkevold, Ib Thomsen og Rasmus Hansson om en helhetlig vurdering av museumsreformen så lang – vedlegges protokollen.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 21. februar 2017

Svein Harberg

leder og ordfører

VEDLEGG

Brev fra Kulturdepartementet v/statsråd Linda Hofstad Helleland til familie- og kulturkomiteen, datert 16. november 2016

Dokument 8:13 S (2016–2017) representantforslag om en helhetlig vurdering av museumsreformen

Vi viser til brev fra Familie- og kulturkomiteen datert 9. november 2016 vedrørende ovennevnte sak. Komiteen ber om departementets vurdering av forslaget om en helhetlig vurdering av museumsreformen.

Kulturdepartementet er enig i at det kan være tjenlig å gjøre en helhetlig oppsummering og analyse av status presens med særlig fokus på de utfordringer og problemer som må vektlegges i det videre oppfølgingsarbeidet. Det er også riktig – slik det påpekes i representantforslaget – at mange har understreket et åpenbart behov for å forenkle eierstrukturene ved de konsoliderte museene.

Representantforslaget beskriver at det er foretatt evalueringer av enkeltinstitusjoner, i tillegg til at flere fylker har evaluert eller er i ferd med å sette i gang evalueringer av virkningene av museumsreformen. De allerede foreliggende regionale undersøkelsene vil være en viktig del av grunnlagsmaterialet for en samlet landsdekkende analyse.

Vi må likevel understreke at prosesser rundt om i landet er kommet ulikt. Det vil ligge godt til rette for å evaluere resultater og definere utfordringer i regioner der man kom tidlig i gang med strukturreformene, dvs. der de konsoliderte enhetene allerede har vært i drift en del år. I andre tilfelle kan det imidlertid være litt for tidlig å trekke klare konklusjoner.

Det er også pågående prosesser flere steder i landet, og Kulturdepartementet legger til grunn at disse blir videreført og effektuert uavhengig av det analysearbeidet som foreslås i dette representantforslaget.

